

1. Podle jakého ze tří základních kritérií určíte slovní druh podtrženého tvaru?

A všemu velí ukrajinský rozhodčí, který vypadá, jako by si sem odskočil z Ligy mistrů.

Myslím, že jako vůdčí typ nejsem úplně špatný, ale mám hlavně to nadšení a chuť hrát.

V krumlovské popravčí knize je nicméně najdeme v 76 procentech případů.

Sám sebe jmenuje vlastním soudcem a vlastním popravčím.

Těsto vlijeme do formy na srnčí hřbet.

Nad hlavou mi zakrouží káně, v mlázi zabeká srnčí.

Měl sucho v ústech.

Sucho trápí celý ostrov.

Obraz má dobrý kontrast a vyjma poněkud teplejšího tónu pleti vyrovnané barevné podání.

Kladl mi otázky týkající se věcí, které byly předtím stokrát dohodnuté, projednané, uzavřené a nebylo tam co řešit.

Můžu se spolehnout na silné programové prohlášení, které spojuje důležité priority všech stran vládní koalice.

Nemusím, stran svého zdraví, poslechnout všech nařízení lékaře.

Na zpáteční cestě posílil Josef moje neurčité podezření stran otce, když pronesl, že se mu „ten optimismus moc nepozdává“.

2. Jak byste ilustrovali tvrzení, že gramatická kategorie osoby se vyjadřuje a) lexikálně a b) gramaticky.

3. Vyberte slovesné tvary a vyznačte kmenotvornou příponu.

Rozvezlo mě to, když se po mně tak vozil.

Zatopil mu, když se s ním opil a pak volal jeho ženě a lál jí do telefonu.

Nevysil se zbytečně a pomoz mu.

Zhasni a neběsni.

Krást se nevyplácí.

4. Formulujte pravidlo, kterým se řídí alternace kmenové finály k v substantivní flexi (kdy alternuje s č a kdy s ě).

6. Kde jsou hranice mezi morfy?

nahlas

neurolog

plačka

plečka

vliv

rytec

7. Nositelem gramatického významu pádu je v češtině zpravidla formant nazývaný „pádová koncovka“. Pádový synkretismus (homonymie pádových forem) je v češtině obvyklá. Uveď příklady. Jak se určí význam pádu v těchto případech?

8. Gramatická kategorie rodu není totožná s kategorií biologického rodu. Uveďte případy, kdy užití gramatické formy rodu X neodpovídá biologickému rodu stejně pojmenovanému.

9. Nahradte vedlejší větu jmennou konstrukcí:

Lidé, kteří přišli uctít jeho památku, se pomalu rozešli.

Studenti, kteří se radovali z předtermínu, si připravili mnoho dotazů.

Napsal článek o hrdinovi, který se navrátil.

10. Následující infinitivy sloves končí na řetězec **át**. Kde jde o **kořenovou samohlásku** a kdy o **kmenotvornou příponu**? Jde-li o kmenotvornou příponu, pak je dlouhé **á** varianta (jako kmenotvorná přípona v infinitivu může být buď dlouhé **á**, nebo krátké **a**). Jakým pravidlem se řídí distribuce variant?

Bát se, brát, dát, drát, hnát, hrát, kát se, lát, plát, prát, psát, ržát, sát, smát, stlát, štvát, tkát, vát, zvát, žrát.

11. Mezi slovesné tvary se řadí jednak určité tvary slovesné (finitní), jednak neurčité tvary slovesné (infinitní). Obojí mohou být jednoduché/syntetické, nebo složené/analytické.

Lze v češtině vyjádřit futurum jednoduchým tvarem nedokonavého slovesa?

Má čeština jednoduchý minulý čas?

Existují případy, kdy se v češtině kategorie osoby vyjadřuje výhradně tvarem osobního zájmena?

12. Pro případy nepatřičného/přeneseného/transponovaného užití gramatické formy se používá termín transpozice. Uveďte příklady na transponované užití gramatické kategorie osoby+číslo, času, způsobu.

13. V genitivu plurálu substantiv skloňovaných podle vzoru žena dochází někdy k alternaci e/0 (např. *kostka – kostek*). Je pravda, že tato alternace je vynucena potřebou zjednodušení výslovnosti, nebo existuje pravidlo, podle něhož je někdy (kdy?) obligatorní a jindy (kdy?) fakultativní?

14. Může tvar českého I-ového přičestí končit na řetězec **tel** (tak jako může končit na *ztrácel, mlčel, odjel, semlel, potřel, zasel, sešel, sázel, srážel*)? Pokud je odpověď záporná, jde o náhodu, nebo o pravidlo, které je zdůvodnitelné na základě systému slovesného tvarosloví?

15. Základní opozice české flexe je protiklad tvrdý × měkký vzor. Na které vzory substantivní flexe nelze tento protiklad dosti dobře aplikovat a proč?

16. Jakým pravidlem se řídí distribuce jmenných tvarů adjektiv v současné češtině?

17. Co je to supletivismus? Uveď příklady u substantiv, adjektiv, zájmen, číslovek, sloves, adverbíí.

18. Která slovesa mají schopnost vyjádřit obojí rod slovesný?

19. Utvoř přechodník minulý od sloves: *dojít, vyjít, sejmout, ukázat, odlít*.

20. Která slovesa mohou vyjádřit aktuální přítomnost?

21. Uveď příklady rodových dublet. Existují i homonyma, která vypadají jako rodové dublety?

22. Uveď příklad na morfémový uzel.